

Beredskapshistoria

Detta fick jag av Herbert Wärnlöf som bidrog till ett album med artiklar och fotografier som överlämnades till Överste Kolmodin på hans 50-års dag 5/1 1946. - Albumet kallades "Glimtar från KA 4.

Veteranerna rycker in

I skrivande stund, bara några månader efter sista muck och exakt fjorton dagar efter mitt totala utpasserande ur vpl-åldern, börjar minnets rosenmoln redan att stiga upp över beredskapstidens skuggor. T o m den korta sejouren i stadsförläggningen -- innerst inne djupt föraktad av alla oss "utfrontaren men eftertraktad på grund av möjligheten till åtminstone delkontakt med det civila arbetet -- hade när allt kommer omkring sina ljuspunkter. Vi satt och bökade på spärrexpeditionen bökade och bökade - - med UD vilka vi samvetsgrant men utan påfallande entusiasm skickade runt till olika in-stanser för att lika samvetsgrant få dem tillbaka med anteckning att ingen visste något -- med matrekvisitioner som föranledde ständiga sammandrabbningar med ÖG -- med Ank och Avg handlingar -- tjänstledigheter och kommederingar -- rapporter -- tabeller -- statistik, statistik, statistid -- hela livet tycktes som en oändlig rad av siffror och kolumner vilka snodde sig kring varandra och föreföll lika omöjliga att reda ut som kablar och förankringstrossar i en felaktigt utlagd minering.

I denna grå enformighet dök plötsligt ned ett meddelande som satte sinnena litet i rörelse. Det var just före mitt första muck, efter sju månaders tjänstgöring. (Det blev mera sedan). Det skulle komma avlösning i form av

en hel årsklass, tidigare ej inkallad, och denna årsklass var den äldsta. Ett brett flin spred sig över hela sprstaben. Allteftersom dagarna gick och förberedelserna till förrättningen intensifierades, steg stämningen och ökades kvickheterna. Även den bistre flaggjunkaren, grånad i gamet att ta emot be-väringar, fick en glimt i ögat. Den sarkastiske krigskassören ställ-de försåtliga frågor: "Har I rekvirerat nån fernissa än, pojkar?" -- "Fernissa"? -- "Ja, till träbena. Dom ska väl putsas för fan"? -- "Ska vi inte inkalla några barberare"? -- "Barberare"? -- "Vi får väl klippa tomteskäggen å dom"? -- "Har vi tillräckligt med bårar? Vem har rullstolar på uppbörd? Ska kronan hålla dom med emaljögön"? -- Det var ingen ända på lustigheter. I hastigheten glömde vi bort att årssiffran i våra egna inskrivningsnummer inte var mer än en eller ett par enheter högre än i de väntade gråhårsmännens. Efter ett halvt års tjänst bar vi uniformsmössan med den gamla gastens utstuderade nonchalans och bet ifrån oss både uppåt och nedåt med den välspelade kärvhet som antydde ett livs erfarenhet i kommissen.

Den stora dagen kom och raden av åldringar passerade förbi borden i gymnastiksalen där flaggen och jag granskade deras papper. Förvisso var det en särdeles skara, visserligen inte med tomteskägg och inte med träben, men nog var håret grått, där det fanns något kvar, och nog var de krumma och krökta, många av dem, med decenniens bekymmer för familjen och arbetet och det dagliga brödet ristat i nunorna. Många remitterades omedelbart till stabsläkaren och många fick omedelbart sin frisedel. Men några blev kvar och skickades till Billingen för utrustning.

På eftermiddagen gick jag in i logementen där de höll på att byta de civila paltorna mot skjorta blågrå, byxor kommiss, halsduk svart, mössa kl.m.b. De krängde på sig blåskjortan med mera rutin än man kunde väntat och verkade på det hela taget en aning uppstramade, fast rörelserna fortfarande var civila och de för måttligare dimensioner avsedda klä-

derna inte överallt verkade perfekt skräddarsydda. Halsarna, befriade från stärksaker, lyste kritbleka ovanför blåkragen.

Inne på staben hade vi redan börjat gruffa om vem som skulle tilldelas den ärofulla uppgiften att ge nykomlingarna en första uppryckningsövning. Valet föll slutligen på mig, inte därför att jag var lätt att övertala utan därför att jag var lättast att övertala. Med bävande hjärta stegade jag in i luckan och mumlade någonting om "kom nu med, pojkar, och ställ opp er ett tag får vi titta".

De ställde upp sig.

Ryktet hade spritt sig på hela örlogsdepån att ett antal farbröder från förra seklet skulle exerceras, och befäl av alla grader skockade sig på visserligen diskret avstånd från evenemanget ute på kaserngården. Jag kände mig som en skådespelare som skulle göra sin första entré, därtill i en huvudroll, med en flock oövade halvkrymplingar som statister och en rad stjärnaktörer som publik. I främsta logen, d v s sprexp:s fönster, stod kamraterna och gingrinade. Ögonblicket var ett av de hemskaste i mitt liv.

Jag samlade mig, skrek givakt och kommenderade rättning. Truppen sträck-te upp sig och stod stilla som ljus. Jag stirrade och stirrade, tänkte och tänkte, grävde i mina kunskaper, bortglömde sen tjugo år, från reservbefälskursen i Kungl Karlskrona. Vad kunde man kommendera nu? Kunde man kommendera t ex höger om? Jag försöker att kommendera höger om: Jag kommenderar höger om: "Högerrrrr --OM!!!"

Kraaaaasch BOM:

Vändningen kom med häpnadsväckande precision.

Jag grävde och grävde -- nu ytterligare förvirrad. Vad kunde man säga nu? Höger om igen? Då fick jag ryggarna emot mig, det vågade jag inte. Vänster om? Då skulle jag få dem som förut. Det var det säkraste. Jag försöker

med vänster om: Jag gör vänster om: "Vänsterrrrr O M!!!"

Kraaaaasch BOM:

Där stod de och stirrade på mig igen. Höger om en gång till? Jag gjorde höger om en gång till. Framåt marsch? Nej, då skulle de börja röra sig i riktning mot depåcentrum, förbi högvakten, tänk om vi mötte någon, kanske amiralen, tänk om jag inte kunde hejda dem -- och hur skulle jag vända dem, här fanns alla möjligheter till komplikationer när minanerver klickade definitivt. Jag gjorde vänster om -- och vänster om en gång till, kommenderade framåt marsch och lät dem gå rakt på berget -- det skulle bilda ett naturligt hinder om jag inte hann hitta på något annat sätt. Truppen marscherade som en engelsk gardespluton på väg till vaktavlösning. Berget närmade sig med förfärande hastighet. I absolut sista sekunden lyckades jag ryta ett helt om marsch. De vände som dragna med ett snöre och smälldes i högra foten så det klang i makadamen.

Med svetten pärlande vid tinningarna fick jag deras maskinmässiga framfart stoppad, kommenderade vänster om och lediga. Jag kastade en blick mot expeditjonsfönstret och såg att flinet stelnat. Ren och skär förbluffelse stod att läsa i de fåniga nunorna bakom rutan.

Själv hade jag för längesen insett mitt misstag. Redan vid det första höger om hade det till fullo gått upp för mig att detta var 1916 års klass -- veteranerna från förra kriget -- prövade och beprövade i längre inkallelser och hårdare tjänst än någon av oss. Det var längesen -- men redan vid första kommandoordet lystrade de men den gamle stridshingstens instinktiva disciplin.

Fö stod det grå vid tinningarna utmärkt klädsamt till femställets blå! Jag steg fram, och ehuru något underårig -- ett år eller så -- lade jag i kraft av min högre tjänsteställning bort titlarna med samtliga.

Flying Jib